

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE. — DOCTRINA. — JURISPRUDENȚĂ. — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, GEORGE MEITANI, G. G. DANIELOPOLU,
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

REVISTA APARE
JOIA ȘI DUMINECĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3
TELEFON 41/57

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. revista nu apare

GR. G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentzii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

REGINA ELISAVETA

Regina poetă, regina sublimă a trecut în eternitate. Poporul său o plânge ca pe o sfântă. Astăzi, când istoria a înscris și numele reginei Elisaveta alături de al Marelui Voevod Carol I, în clipele acestea, o națiune întreagă este cuprinsă de durerea neașteptatei despărțiri.

Au fost multe regine care au ilustrat tronul lor. Au fost regine celebre prin mizericordia lor. Au fost regine savante și literatoare. Catherina II-a a Rusiei a fost mare prin spiritul său politic. Elisabeth a Angliei a fost mare, dar și-a săngerat adeseori tronul cu sânge zadarnic. Insa regina Elisaveta a României va rămâne unică în istoria lumii. Ea rămâne unică prin vasta frumusețe literară și înțocmirii sale intelectuale și sufletești. Ea rămâne neajunsă și exemplară ca femeie, ca soție, ca mamă. Nu o pot asemăna decât cu Hypatia alexandrină, prin eclectismul cugetării sale. Nu o pot asemăna decât cu Clotilda, regina prca pioasă, care a evangelizat un popor și pe regele său.

Regina Elisaveta a fost o gânditoare. Logica sa era deductivă. In scrierile sale găsim și știință și literatură și poezie și cântec și viață și iubire. Dar ceea ce facea farmecul infinit al reginei Elisaveta, era lipsa sa de pedanterie și de prețiozitate, care umple de ridicul pe multe femei. Ea n'a uitat niciodată că era femeie, mai înainte de a fi gânditoare, că era regină mai înainte de a fi femeie. Regina unui popor care avea cultul ei integral, Elisaveta a României a fost părtașă la cele mai nobile prefaceri ale poporului său, și i-a condus destinele cu caldă sa inimă, care complotă natura pozitivă și plină de răspundere a sofului său suveran.

Este cu neputință a menționa în câteva rânduri opera reginii Elisaveta. In sferile de armonie, fără îndoială, regina Elisaveta și-a regăsit odihna bine-meritată, și-a întrupat setea de ideal și absolut.

Copil fiind, citeam printre cărțile de romantism și cavalerie poveștile reginei Elisaveta. Imi făcusem despre dânsa concepția unei fee. Mi-aduc aminte că regina vorbea despre o lume mai bună, unde justiția există. Fee — își dădea seamă că această lume este prea îngustă și prea injustă. Regina Elisaveta a dedus cu intuiția geniului său că lumea aceasta este lumea injustiției, adică a justiției imperfecte, care creează uneori victime.

In lumea sa mai bună, unde justiția absolută există, judecătorii ar fi drepti ca niște zei. Balanța justiției nu ar fi înclinată nici de interese, nici de pasiune, nici de frazele legisturii relative. Și dacă regina Elisaveta ar fi putut să coboare treptele majestații, și să privească prin ferestrele inimii sale peste atâtea victime ale erorilor, răutății și societății care se frământă uneori zadarnic, fără soare și fără consolare, ar fi dedus și mai mult în cântecele sale că justiție nu există decât în absolutul intangibil, spre care zâmbește, cum altădată zâmbea supușilor săi.

Se va găsi, desigur, poetul care să pună în tonuri lirice și să găsească accente nobile peniru a transmite generațiunilor viața și faptele reginei Elisaveta. Se va găsi, desigur, un rapsod ingenios care, ascultând în cântecele de inserare ale Pelesului, povestiri duioase despre faptele și viața reginei Elisaveta, va plâsmui întru gloria ei himnuri și melopee.

Noi suntem juriști pozitivi și prezumțioși. Frazza noastră este seacă, precum sunt interesele omenesști, în tumultul cărora ne vulgarizăm. Ce putem spune și ce putem scrie noi? Ce putem scrie noi despre o regină și ce accente de rapsodie sonoră putem inventa, demne de gloria ei? Dar și printre noi, juriștii, justiția ideală, de care s'a preocupat poeta-regină, ne-a obsadat, desigur, și ne-a fost problemă.

IULIU DRAGOMIRESCU

SUMAR:

Instanța competentă a judecă pe minorii infractori în delictele politice și de presă, de d-l Corneliu Botez.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I: Ministerul Agriculturii și Domeniilor cu Ilie Vătăman (Regimul apelor).*

Curtea de apel din Galați, camera de punere sub acuzare: Ministerul public cu State Simionescu (Delicte politice și de presă, comise de minori).

Tribunalul județului Gorj: Banca Parângul cu Ioan Brăilescu (Societăți comerciale.— Reprezentanți legali).

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ.— *Curtea de casațiune din Franța (Cheltuieli de judecată).— Observație de S. R.*

Bibliografie.

Instanța competentă a judecă pe minorii infractori în delictele politice și de presă

Minorul care săvârșește un delict politic sau de presă, este justițiabil de Curtea cu juri sau de tribunalul corecțional?

Aceasta este speța asupra căreia a avut a se pronunța Camera de acuzare a Curții de apel din Galați. Sezisată prin opoziția d-lui procuror general al acelei Curți, în contra ordonanței judecătorului de instrucțiune al tribunalului Tecuciu, care indicase ca instanță competentă Curtea cu jurați, iar nu tribunalul. Camera de acuzare, prin decizia No. 25 din 5 Februarie a. e. 1), adoptând modul de a vedea al judecătorului de instrucțiune, a respins ca neîntemeiată opoziția făcută de parchetul general.

Să cercetăm dacă soluțiunea dată de Camera este juridică în această interesantă speță care, pentru întâia oară, sub această formă, se prezintă înaintea instanțelor noastre judecătorești.

După legea presei din 13 Aprilie 1862, delictele de presă, sub raportul competenței jurisdicțiunii de judecată, se împărțeau în două categorii: unele ce se urmăreau *ex officio* de procuror, cum sunt atacurile contra persoanei Domnitorului, contra Corpurilor legiuitoare, contra religiei și altele, tot așa de grave, specificate de art. 45—50 de acea lege, date în competența secțiunii criminale a Curții de apel, iar celelalte delicte erau deferite instanțelor ordinare competente în materie penală.

Minorul, sub imperiul acestei legi, eră deci justițiabil — pentru că legea nu distinge — fie de Curtea de apel, fie de tribunalul corecțional, după cum infracțiunea săvârșită de dânsul intră în vreuna din aceste două categorii de delicte.

Această stare a legislațiunii noastre a dăinuit

până la Constituția din 1866 care, pentru judecarea delictelor de presă și politice, introduce juriul ca instanță de judecată.

Art. 24 din Constituție, în penultimul său alineat, se exprimă în această privință, astfel: «Delictele de presă se judecă de juriu, afară de acele cari s'ar comite în contra persoanei Regelui și a familiei regale sau contra Suveranilor statelor străine. Aceste delicte se vor judecă de tribunalul ordinar, după dreptul comun.

Art. 105 tot din Constituție, decretează de asemenea: «Juriul este statornicit în toate materiile criminale și pentru delictele politice și de presă».

Cu toate că art. 105 din Constituțiune prevede instituția juriului în materie criminală, art. 65 din codul penal se rostește că cei mai mici de vârsta de 20 ani deplini, cari nu vor avea complici de față mai mari de această vârstă și cari vor fi acuzați de crime, se vor judecă de instanțele corecționale, iar nu de Curtea juraților.

S'ar părea, la prima vedere, că acest text e în contradicție cu Constituțiunea, de oarece trimite înaintea tribunalelor corecționale pe minorii acuzați de crime. Pedealtăparte, unii cred că pot găsi în acelaș text, un sediu special de competență pentru minorul învinuit fie de crimă, fie de un delict de presă, pe motivul că, dacă tribunalul corecțional este instanța chemată a judecă crimele săvârșite de minori, *a fortiori* trebuie considerat competent a judecă infracțiunea mai ușoară săvârșită de acesta, care este delictul de presă. Se caută astfel din o dispoziție particulară a legii, care se rapoartă numai la o anumită categorie de infracții, să se deducă o regulă generală pentru minori, aplicabilă la o categorie de infracțiuni cârmuite, la rândul lor, tot de un regim special.

E neîndoelnic că dispoziția art. 65 din codul penal exprimă rău cugetarea legiuitorului. Un minor nu poate fi niciodată acuzat că a săvârșit o crimă, de oarece, în sistemul legislațiunii noastre, natura pedepsei determină calificarea infracțiunii, iar art. 63 din codul penal a corecționalizat pedeapsa pentru minorii cari lucrează cu pricepere sau sunt în vârstă dela 15—20 ani, pronunțând împotriva acestora depeapsa închisorei corecționale, în cazul când comit vreuna din infracțiunile prevăzute de codul penal care, dacă s'ar săvârși de o persoană mai în vârstă de 20 ani, constituie o crimă, după felul pedepselor aplicate, a căror scară ne-o dă art. 7 din acelaș cod.

De aceea, cu drept cuvânt eminentul nostru penalist, d-l profesor I. Tanovicianu, de acord cu Degois, susține că crima săvârșită de un minor

1) Vezi deciziunea reproducută în acest număr. *infra*, pag. 109.

nu poate constitui decât un delict și deci toate rânduelile dela delict e îi sunt aplicabile ²⁾.

Așă fiind, nici o contrazicere nu poate exista între art. 105 din Constituție și dispoziția art. 65 din codul penal, relativ la minori ³⁾.

Dar dacă minorul, până la vârsta de 20 ani deplini, săvârșește un delict politic sau de presă, cine va judecă pe minor?

Dela început socotim că dispoziția art. 65 din codul penal trebuie îndepărtată din discuțiune, din cauza caracterului său excepțional, referitor la un anumit grup de infracții.

Argumentarea că cine poate mai mult, poate și mai puțin, nu-și poate avea aplicațiunea nicio-dată în o chestiune atingând organizarea judecătorească ⁴⁾.

D-l profesor Tanoviceanu, examinând această problemă foarte îndoioasă, după d-sa, e de părere că Curtea cu juri e instanța competentă a judecă pe minor, ca și pe major, pentrucă legiuitorul a voit tocmai să-i acorde o nouă protecțiune ⁵⁾, trimitând deopotrivă pe minor, ca și pe major, înaintea Curței cu juri, unde află o garanție și o probabilitate mai mare de achitare. Competența juraților, în acest caz, provine nu din natura pedepsei, ci din cauza *genului* infracțiunii și chiar Constituția, observă d-sa, se opune la admiterea soluțiunii contrare; la art. 105 din Constituție nici prin lege, nici prin lucrările pregătitoare, nu se vede vreo derogare relativă la minori ⁶⁾.

2) I. Tanoviceanu, *Curs de drept penal*, I, p. 392; Degeois, *Traité*, No. 1071.

3) Art. 67 din codul penal exceptează cazul când minorul va avea complici mai mari de 20 ani. În acest caz, afacerea e deferită în întregime juriului, care e logic a judecă și pe minor, din cauza conexității faptelor care atrag prorogarea de competență, în baza principiului că o instanță superioară e în drept a judecă odată cu infracțiunea mai gravă, și infracția mai ușoară, când există o strânsă legătură între amândouă, ceea ce constituie o garanție mai puternică pentru infractor, așa că nu se poate plânge că a fost sustras dela judecătorii săi firești.

Observăm că această prorogare de competență, motivată de interesul unei mai bune administrațiuni a justiției, în delict e facultativă, spre deosebire de crime, în care art. 65 îi dă un caracter obligator. Cpr. asupra acestei chestiuni, F. Hélie, *Instr. crim.*, V, p. 560.

Mai observăm că codul penal francez mai prevede o derogare dela regula că minorul se judecă de tribunalul corecțional, și nu de juriu, și în cazul când fapta atrage pedeapsa cu moartea, munca silnică pe viață, deportațiunea sau detențiunea.

4) Prin aplicarea acestui argument s'ar putea susține că, dacă tribunalele pot judecă pricinele în valoare dela 3.000 lei în sus, cu atât mai mult pot judecă în primă instanță și pricinele de competența judelei de ocol, de o valoare sub limita acestei cifre. La acest raționament se opune însă principiul competenței *ratione materiae*, care e de ordine publică, întrucât e relativ la organizarea și ordinea jurisdicțională a instanțelor de judecată.

5) Sustragerea minorului, în materie criminală, dela judecata juriului, este motivată și dânsa de considerațiuni de ordin moral, spre a-l feri de spectacolul penibil al ceremoniului unei judecăți făcute prin juriu, care ar putea să aibă o înfrăturire dăunătoare asupra moralului și viitorului minorului. Vezi A. Laborde, *Dr. crim.*, No. 21, pag. 82.

6) I. Tanoviceanu, op. cit., ed. 2-a, 392 și urm. În acelaș sens și C. Hamangiu, în *Codul General al României*, II, p. 44, nota 1.

Chestiunea se discută și în doctrina franceză, față de legea presei din 29 Iulie 1881, care deferă juraților delictule de presă (art. 45), și unde părerile sunt împărțite.

Garraud e de părere că minorul, în delictule de presă, se judecă de jurați, pentrucă această jurisdicțiune e considerată ca o garanție pentru acuzat, de care minorul nu poate fi lipsit ⁷⁾.

Laborde, dimpotrivă, combătând ca foarte arbirară restricțiunea relativă la trimiterea minorului înaintea Curței cu juri, când crima ce i se impută atrage o pedeapsă aflictivă pe toată viața sau pedeapsa vremelnică a detențiunii, oricând are complici mai în vârstă decât el, într'o notă laconică își exprimă părerea că tribunalul corecțional e competent a judecă pe minorul prevenit de un delict de presă ⁸⁾.

Fabreguettes, un specialist, nici nu relevă chestiunea. Să fie oare pentrucă socoate că competența *absolută* a juriului, cum o numește dânsul, nu poate da loc în acest punct la nici o discuțiune ⁹⁾?

Revenind la sistemul legiuierei noastre, socotim că chestiunea nu se poate soluționa, prin mijlocirea textelor și a considerațiilor de interes general ce le-a insuflat, decât în sensul că instanța competentă a judecă pe minor, în delictule politice și de presă, nu poate fi decât Curtea cu jurați.

E cert, după cum am arătat, că art. 65 din codul penal e străin de chestiunea ce ne procură, pentru că acest text regulează situațiunea minorilor infractori, sub raportul jurisdicțiunii de judecată, numai în cauzele criminale cari pot primi această denumire din punctul de vedere al pedepsei aplicabile.

Pedealtă parte, e tot așa de cert că, în regulă generală, după dreptul comun, competența de judecată, în materie corecțională, e atribuită instanțelor corecționale: judecătorii de ocoale și tribunalele de primă instanță, cu excepțiunea cazurilor deferite, prin legi speciale, instanțelor militare, administrative sau fiscale.

Dacă, deci, în regulă generală, instanțele corecționale ordinare sunt cele chemate a judecă pe major, ca și pe minor, în afară de o derogare expresă la ea, ce derogare mai expresă și mai pre-

7) Garraud, *Précis*, 1888, I, No. 206.

8) A. Laborde, op. cit., ed. 2-a, pg. 83, nota 1. Acest autor citează părerea contrarie a lui Garraud, fără a o supune însă vreunei polemici.

9) M. P. Fabreguettes, *Traité des infractions dela parole, de l'écriture et de la presse*, 1884, despre *Competința absolută*, vol. II, No. 1869 și urm., p. 283. «Juriul, jude de atribuțiune, având plenitudinea jurisdicțiunii, se rostește acest autor, fiind *regula generală*, noi credem că *nimeni* nu poate, în general, spre a scăpa jurisdicțiunii sale, să invoace nici un privilegiu de jurisdicțiune». Această observațiune vădește îndestulător gândirea autorului în sensul aplicării pomenitei regule și la minorii delincenți.

cisă poate fi decât înșăși dispozițiunile art. 24 și 105 din Constituție, cari statornicesc juriul în delictele politice și de presă, fără a face vreo rezervă, sub raportul vârstei delicuenților, cum se face în materie criminală, prin dispoziția art. 65 din codul penal?

Acolo unde legiuitorul a voit să distingă, a spus-o formal. Prin derogare la principiul constituțional de mai sus, art. 24 din Constituție prevede că se exclude din competența juriului numai delictele de presă¹⁰⁾ în contra persoanei Regelui sau contra Suveranilor statelor străine, care sunt deferite judecății instanțelor ordinare după dreptul comun.

Dar, chiar dacă s'ar admite, prin imposibil, că tribunalul corecțional ar fi instanța care, conform art. 65 din codul penal, ar avea competența să judece pe minor, Constituția fiind promulgată la 1 Iulie 1866, iar codul penal fiind pus în vigoare anterior, la 30 Aprilie 1865, regula stabilită de codul penal ar deveni neaplicabilă în baza principiului că o lege specială abrogă totdeauna o lege generală în dispozițiile ce-i sunt contrarii. Am arătat însă că, anterior Constituțiunei din 1866, competența în materie de presă eră cărmuită de dispozițiile speciale ale legii presei din 1862, menținute expres prin dispoziția tranzitorie a art. 398 c. pen., aplicabile în mod uniform majorului ea și minorului.

Dar în Constituție mai există o rânduială, care dovedește că, în această materie, Curtea cu jurați are o competență absolută, e al doilea aliniat al art. 105, care se rostește că acțiunea pentru daune-interese rezultată din fapte și delict de presă nu se poate intentă decât înaintea aceleș jurisdicțiuni: «Numai comisiunea juraților, adaugă acest aliniat, va judecă și pronunță asupra daunelor-interese și cuantumului lor».

Această derogare importantă dela regula pusă de art. 382 pr. penală, după care cererea de daune-interese, fie a înculpatului, fie a părții civile, se îndreaptă la judecătoria Curței juraților, denotă încă în chip evident, intenția legiuitorului de a atribui juriului o competență deplină, fără altă rezervă decât cea prevăzută de art. 24 din Constituție. Cum s'ar putea deci admite că tribunalul corecțional s'ar putea pronunță asupra responsabilității penale a minorului, când cererea de daune-interese nu poate fi îndreptată decât înaintea Comisiunei juraților în drept a statuă asupra ei, chiar dacă prin verdictul său ar răspunde negativ

10) Art. 24 din Constituție, prevede în această derogare numai delictele de presă, nu și cele politice. Socotim totuș că derogarea se aplică și la delictele politice mai sus specificate, de care menționează art. 105 tot din Constituție, ambele aceste texte completându-se reciproc și rațiunea derogării fiind aceeaș.

asupra culpabilității penale?¹¹⁾ Acțiunea publică nu poate fi dar separată de cea civilă și sunt subordonate unei proceduri indivizibile de resortul unei singure instanțe, care nu poate fi, în aceste condițiuni, decât juriul.

Conchidem deci că, în lipsa unei dispozițiuni derogatorii exprese pentru minor, tot în Constituție — căci în codul penal, care e o lege ordinară, n'are ce căută — delictele politice și de presă nu pot fi judecate decât de Curtea cu juri, care, în ochii legiuitorului constituant, alcătuește o garanție mai serioasă pentru ocrotirea intereselor superioare ale presei și ale libertății ei, cucerite de omenire cu lungi jertfe și, ca atare, de această protecțiune a legii, inspirată de un interes mult mai capital, va trebui să profite și minorul înzestrat cu puțină pricepere și experiență în răspândirea, la lumina tiparului, a convingerilor și aprecierilor sale asupra oamenilor și lucrurilor, ea și în cenzurarea moravurilor.

Camera de acuzare a Curței de Galați, dând o soluțiune în acest sens cazului prezentat înaintea sa, n'a făcut, după noi, decât o justă și rațională aplicare a principiilor dezvoltate mai sus.

Afacerea e pendinte înaintea Curței de casație, în urma recursului d-lui procoror general al acelei Curți. Vom avea deci prilejul să cunoaștem și interpretarea instanței noastre supreme asupra acestei importante chestiuni care, parcurând astfel filiera tuturor gradelor de jurisdicțiune, va putea primi o soluțiune definitivă.

CORNELIU BOTEZ

Consilier la Curtea de apel din Galați.

11) Legislația noastră se deosebește în această privință de cea franceză, în sistemul căreia, în caz de achitare, Curtea statuiază numai asupra daunelor-interese reclamate de acuzat (art. 58 din legea presei din 29 Iulie 1881).

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 20 Noembrie 1915

Președinta d-lui C. R. Manolescu, președinte

Ministerul Agriculturii și Domeniilor cu Ilie Vătăman

REGIMUL APELOR. — RÂUL IALOMIȚA. — MORI. — REDEVENȚĂ. — ART. 109 DIN CONSTITUȚIE. — ART. 165 REG. ORG.

Statul având, după art. 165 din Regulamentul organic, dreptul de a desființa oricând morile instalate pe râurile de domeniu public, chiar înainte de Regulament, implicit are și dreptul de a le tolera mai departe, în schimbul unei redevențe, fără ca această toleranță din parte-i să poată crea vreun drept pentru particulari asupra apei de domeniu public.

No. 658. — Casată, în urma recursului făcut de Ministerul Agriculturii și Domeniilor, decizia Curții de apel din București, secția I, No. 160 din 1913, în proces cu Ilie Vătămănuș.

S'au ascultat: citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Al. D. Dobriceanu; d-l avocat M. Cristea, pentru recurent, în dezvoltarea motivului de casare; d-l avocat Em. Lăzărescu, pentru intimat, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului III de casare:

«Violarea art. 165 din Regulamentul organic al Munteniei și art. 1 și 3 din legea asupra plutirii gârlilor din 1835. Exces de putere în interpretarea acestor texte. Statul, în virtutea dreptului general ce are de a administra domeniul public, poate concede provizoriu unui particular, în schimbul unei plăți, permisiunea de a instala un pod, o moară, etc., pe râurile de domeniu public. Prin urmare, Curtea nu poate respinge acțiunea Ministerului domeniilor de a i se acorda echivalentul folosinței ce Vătămănuș a tras din existența moarei sale pe Ialomița, pe motiv că nu are drept să ceară o chirie sau o redevență decât în baza unui contract sau unei legi. Judecând astfel, Curtea violează art. 165 Reg. organic și art. 1 și 3 legea din 1835, care, dând drept Statului de a desființa lucrările făcute de particulari pe apele de domeniu public, implicit îi dă dreptul de a primi o redevență în schimbul toleranței din partea sa de a îngădui lucrările făcute de particulari».

Având în vedere că, prin decizia atacată cu recurs, Curtea de apel a retractat deciziunea sa anterioară, dată în lipsa intimatului Vătămănuș, și a respins acțiunea Statului de a fi obligat intimatul la plata unei redevențe de 50 lei anual, pentru folosința apei la moara sa după râul Ialomița; că, Curtea de apel, spre a decide astfel, motivează decizia sa pe considerațiunea că nu există nici contract, nici lege sau regulament, care să autorize pe Stat să perceapă asemenea taxe dela riverani, pentru folosința apei la morile lor, instalate pe râurile de domeniu public;

Considerând că, art. 582 c. civ. nu permite riveranilor de a se servi, în folosul lor, de apa râurilor de domeniu public, cum sunt cele cinci râuri din Muntenia, declarate navigabile sau plutitoare de art. 165 din Regulamentul organic; însă Ministerul domeniilor, în baza dreptului general ce are de a administra domeniul public, poate acorda particularilor permisiunea temporară și revocabilă de a se folosi de apa acelor râuri, pentru instalațiuni de mori, și aceasta în schimbul plății unei sume de bani, drept echivalentul folosinței apei ce trag din domeniul public, fără a fi nevoie, în această privință, de vre-o lege de autorizare, care, după art. 109 din Constituție, nu se cere decât pentru stabilirea și perceperea impozitelor;

Considerând că Statul, având, după art. 165 din Regulamentul organic, dreptul de a desființa oricând morile instalate pe cele cinci râuri, chiar înainte de Regulament, implicit are și dreptul de a le tolera mai departe, în schimbul unei redevențe, fără ca această

toleranță din parte-i să poată creia vreun drept pentru particulari asupra apei de domeniu public;

Că, așa fiind, Curtea de apel, respingând cererea Statului de a i se plăti de intimat o redevență, pentru folosința ce a tras în trecut sau va trage pe viitor din râul Ialomița, până la dărâmarea moarei, a violat și interpretat greșit dispozițiunile art. 165 din Regulamentul organic.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI

Camera de punere sub acuzare

Audiența dela 5 Februarie 1916

Președinta d-lui X. Andronescu, președinte

Ministerul public cu State Simionescu

COMPETENȚĂ.— DELICTE POLITICE ȘI DE PRESĂ.— MINORI INFRACTORI.— ART. 65 C. PEN.— ART. 24 ALIN. 10 ȘI ART. 105 DIN CONSTITUȚIUNE.

Minorii mai mici de 20 ani deplini, fiind trimiși, după art. 65 c. pen., înaintea tribunalelor corecționale, ei rămân sub jurisdicțiunea Curților cu jurați, oridecâteori vreo dispozițiune legislativă, fără să distingă, dă în competența acestor instanțe judecata unor anumite infracțiuni.

Astfel fiind, trebuie a se conchide că, pentru delictele de presă, și minorii cad tot sub competența Curților cu jurați, întrucât art. 24 alin. 10 și art. 105 din Constituțiune nu fac nici o deosebire între majori și minori.

Camera,

Asupra opoziției făcute de d-l procuror general în contra ordonanței judecătorului de instrucție depe lângă tribunalul Tecuci, cu No. 4 din 23 Ianuarie 1916;

Având în vedere că, prin această ordonanță, judecătorul de instrucție gășind că este caz de urmărire în contra inculpatului State Simionescu, mai mic de 20 de ani deplini, pentru faptul prevăzut și pedepsit de art. 294, 297 comb. cu art. 63 c. pen., a înaintat dosarul parchetului general spre a sezisa camera de punere sub acuzare, inculpatul urmând a fi judecat de către Curtea cu jurați;

Având în vedere că procurorul general susține că principiul stabilit de art. 65 c. pen., trebuie generalizat și aplicat la toate categoriile de infracțiuni, când este vorba de minori, de oarece motivul care a determinat pe legiuitor să edicteze dispozițiunile acestui text de lege, fiind același în toate cazurile, nu este logic și nici rațional a se face vreo deosebire;

Având în vedere că, această susținere nu este întemeiată, fiindcă dispozițiunile penale sunt de strictă

interpretare și nu se pot aplică pe cale de analogie; că, art. 65 trimitând pe minorii mai mici de 20 ani deplin înaintea tribunalelor corecționale numai în materie criminală, ei rămân sub jurisdicțiunea Curților cu jurați, oricâteori vreo dispozițiune legislativă, fără să distingă, dă în competența acestei instanțe judecata unor anumite infracțiuni;

Că, făcând aplicațiunea acestor principii, trebuie să conchidem că și minorii, pentru delictele de presă, cad tot sub competența Curților cu jurați, întrucât art. 24 alin. 10 și 105 din Constituție, nu fac nici o deosebire între majori și minori;

Că, dealtfel, când legiuitorul constituant a voit să aducă o derogare acestui principiu în anumite cazuri, le-a indicat prin art. 24, unde urmă, dacă înțelegea să mențină pe minori sub competența tribunalelor, să o arate expres, edictând acele excepțiuni;

Având în vedere că, afară de interpretarea strictă și literară a legii penale, dacă cercetăm motivele cari au edictat dispozițiunile constituționale, precum și excepțiunea prevăzută de art. 65 din codul penal, ele implică aceeași soluțiune;

Având în vedere, într'adevăr, că multiplele garanții luate de legiuitor, prin art. 24 din Constituție, în favoarea presei, învederează preocupățiunea sa de căpetenie de a asigura o libertate cât mai mare răspândirii cugetării și a opiniunilor prin acest organ primordial de publicitate; că, legiuitorul, călăuzit de această considerațiune, s'a temut de judecata rece și severă a magistraților de carieră, nu atât pentru delicuenți, cât pentru însăși instituțiunea pe care a voit să o protegiască; că, a mers cu solicițiunea sa până acolo, încât, derogând dela dispozițiunile art. 8 din codica de procedură penală, a luat din competența tribunalelor ordinare chiar judecarea acțiunilor civile pentru daunele rezultând din delictele de presă, pentruca nu cumva cuantumul despăgubirilor civile să atingă o cifră exagerată, care ar echivala de fapt cu suprimarea aparițiunei presei înscrinate;

Având în vedere că, dispozițiunile art. 65 au fost edictate cu totul de alte considerațiuni; prin acest articol legiuitorul a voit să sustragă pe minor de sub impresia formalităților solemne ce se desfășoară înaintea Curților cu jurați cari pot, prin intimidare, să-l împiedece de a-și face o completă apărare, putând avea o înrăurire în viitor, și asupra moralului său; că, pedel-tăparte, pentrucă prin art. 63, legiuitorul dispusese că

minorii să fie pedepsiți cu închisoare corecțională, chiar în materie de crime, a lăsat tot în competența tribunalelor ordinare, chemate să aplice în general acest gen de pedeapsă, judecarea crimelor săvârșite de minori;

Că, ambele dispozițiuni nefiind întemeiate pe motive identice, nici pe cale de analogie nu se pot aplică dispozițiunile art. 65 în materie de delictes de presă;

Că, astfel fiind, opozițiunea d-lui procuror general urmează a fi respinsă ca nefundată.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier Al. Peretz, în neunire cu concluziunile d-lui procuror V. Giurgea, respinge ca nefundată opoziția.

Semnați: X. Andronescu, M. Patron, Al. Peretz.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI GORJ

Audiența dela 7 Decembrie 1915

Președința d-lui V. Mavrodineanu, președinte

Banca Parângul cu Ioan Brăilescu

APEL. — SOCIETĂȚI COMERCIALE. — REPREZENTANȚI LEGALI. — ART. 316 PR. CIV. — ART. 400 ȘI 401 C. COM.

APEL. — LIPSA SEMNĂTUREI ÎN PETIȚIA INTRODUCȚIVĂ. — CÂND POATE FI PROPUȘĂ. — ART. III PR. CIV.

SOCIETĂȚI ANONIME. — ADMINISTRATORI. — FUNCȚIUNI. — ACTE DE ADMINISTRAȚIE. — ART. 107 C. COM. — ART. 1514-1517 C. CIV.

SOCIETĂȚI ANONIME. — ADMINISTRATORI. — CAUȚIUNE. — ART. 124, 149 ȘI 159 C. COM.

PROBE. — PROPUNERE ÎNAINTEA JUDECĂȚII. — SARCINA PROBEL. — ART. 1169 C. CIV.

1° Intimatul în apel, nu poate ridică obiecțiunea că semnatarii unei petițiuni de apel, ca reprezentanți ai unei societăți, nu pot semnă valabil, odată ce la prima instanță intimatul a considerat pe acele persoane ca reprezentanți legali ai acelei societăți și societatea a fost condamnată în persoana lor.

2° Lipsa semnăturei în cererea introductivă nu poate fi invocată decât *in limine litis*.

3° Potrivit art. 107 c. com., combinat cu art. 1514—1517 c. civ., când într'o societate comercială anonimă, sunt mai mulți administratori, fără să fie determinate funcțiunile lor, ori fără să fie stipulat că unul din ei nu poate face nici un act fără celalt, atunci fiecare din ei poate face toate actele de administrație și prin urmare să reprezinte societatea în instanță, căci acest act tinzând la valorificarea unor drepturi, este, prin excelență, un act de administrație.

4° Nedepunerea cauțiunei cerută de art. 124 c. com. și lipsa de notificare către tribunal a semnăturei administratorilor, nu aduce o decădere de drepturi, ci își are sancțiunea în art. 149 și 159 c. com.

5° Cel ce propune, e dator să dovedească că un administrator care reprezintă o societate n'are calitatea legală s'o reprezinte.

Tribunalul,

Asupra incidentului de nulitate apelului, făcut de banca Parângul, pe motiv că semnatarii apelului nu aveau puterea de a semnă valabil pentru bancă;

Considerând că apelul fiind făcut de banca Parângul și semnat de aceleași persoane cari au reprezentat banca la prima instanță și față de care s'a obținut cartea de judecată condamnătoare, astăzi nu mai poate veni o parte din proces să pretindă că apelul nu este bine semnat de aceleași persoane; căci, ori aceste persoane au reprezentat banca în mod legal, și atunci atât hotărîrea cât și apelul sunt luate în mod legal față de banca Parângul; ori n'a reprezentat banca în mod legal, și atunci hotărîrea primei instanțe nu este de nici un folos reclamantului și, prin urmare, apelul de față nu-l poate prejudicia întru nimic. Numai atunci când apelul ar fi fost semnat în numele băncii de alte persoane, reclamantul ar fi putut ridică obiecțiuni în cazul când ar fi crezut că acele persoane nu au calitatea legală de a reprezenta banca; că, deci, întrucât reclamantul a primit să se judece și să obțină hotărîrea câștigătoare, față de banca Parângul, reprezentată în instanță prin d-nii Barbu Teianu și I. Mihail, înseamnă că pe aceștia i-a considerat ca reprezentanți legali ai băncii și nu le mai poate contesta astăzi dreptul de a ataca cu apel acea carte de judecată în numele instituțiunei ce au reprezentat;

Considerând, pedeałtăparte, că apelul fiind un act de procedură prin excelență, iar lipsa semnăturii părții care l-a intentat, constituind un vițiu, nu mai poate fi invocată, dacă nu a fost propusă înainte de orice apărare în fond (Cas. secțiuni-unițe, 16 Noembrie 1912, *Dreptul* No. 1 din 1913); or, în speță, se constată că această nulitate se propune după ce tribunalul a intrat în fond, admitând proba cu martori în audiența din 13 Aprilie 1915, deci este tardivă excepțiunea;

Considerând că, chiar dacă s'ar trece peste aceste două circumstanțe, totuș tribunalul găsește că apelul este bine semnat de d-nii B. Teianu și I. Mihail, de oarece au fost împuterniciți cu procură autenticată la No. 674 din 1913 de tribunalul Gorj, dată de majoritatea membrilor consiliului de administrație al băncii Parângul, dintre care trei membrii și anume: Toma Cămărășescu, Alex. Marinescu și Ioniță Săvescu, erau

numiți în această calitate, prin chiar actul constitutiv, fapt eunoscut de d-l avocat Căprescu, căci dânsul este autorul acelu act, și deci numai din spirit de șicană se cere astăzi ca banca Parângul să dovedească că acești trei administratori au fost aleși în chip legal de adunarea generală.

Singur, administratorul V. Voiculescu, cel de al patrulea, care a semnat procura, fusese ales de adunarea generală, dar față de acesta cu nimic nu se dovedește astăzi de reclamant că este ilegal ales, căci și tribunalul socotește că din momentul ce V. Voiculescu a figurat în actele externe ale băncii cu această calitate, recunoscută chiar de părți, este că aveă calitatea legală, și cel ce propune excepția este dator să o dovedească (Vezi, prin analogie, Ef. Antonescu, art. 100, No. 3, vol. I).

Considerând că, dealfel, cât despre calitatea lui V. Voiculescu nu interesează, în ceea ce privește validitatea procurei semnată de cei trei consilieri de mai sus, de oarece chiar unul dintre ei ar fi putut reprezenta banca în justiție și deci numai unul singur ar fi putut da o asemenea procură.

În adevăr, art. 107 c. com., spune că celelalte puteri ale administratorilor se regulează de art. 1514—1517 c. civ.; or, art. 1515 spune că, în caz când sunt mai mulți administratori, fără să fie determinate funcțiunile lor, ori fără ca să fie stipulat că unul din ei nu poate face nici un act fără celalt, atunci fiecare din ei poate face toate actele de administrație; or, reprezentarea în justiție, care este un mijloc de valorificarea unor drepturi, este, prin excelență, un act de administrație;

Că, funcțiunile administratorilor băncii Parângul nu erau determinate și că lipsește stipulațiunea că unul din ei să nu poată face nimic fără celalt, se vede limpede din clauzele actului constitutiv al numitei bănci, care păstrează o tăcere absolută în această privință.

Iată deci că procura poate fi semnată valabil numai de unul dintre acei administratori numiți prin actul constitutiv. (În acest sens: Casația II, No. 54, Bul. 1888, pag. 526; D. Alexandresco, tom. VI, pag. 474, nota 1 și *Dreptul* din 1906, No. 77; Ef. Antonescu, vol. II, p. 145 și 240).

De asemenea, tot așa de puțin întemeiată este și susținerea că acești patru administratori nu pot reprezenta banca, fiindcă nu și-au notificat numirea con-

form art. 141 c. com., și nu au depus cauțiunea cerută de art. 124 acelaș cod. Nicăeri codul de comerț nu proclamă aceste formalități cu sancțiunea incapacității administratorului care nu s'a conformat lor.

Singura sancțiune este prevăzută de art. 149 c. com., care proclamă răspunderea solidară a lor față de terții și de asociați, în cazul când ei n'au observat strict datoriile ce legea le impune, fără a avea caracterul unor însărcinări speciale și personale, adică însărcinări independente de calitatea lor de administratori. Aceasta este singura sancțiune a nerespectării formalităților cerute de art. 124 și 141 c. com., și cu drept cuvânt, Mori, în tratatul său, *Società di commercio irregolari*, No. 183, combate pe C. Vivante, susținând că nedepunerea cauțiunei cerută de art. 124 nu aduce o decădere de drept din oficiu, fiindcă asemenea efecte trebuiesc sancționate expres de lege, și nu pot fi create prin analogie și prezunțiuni, cu atât mai mult cu cât avem sancțiunea în art. 149 și 159;

Considerând că, tot așa de puțin serioasă este și alegațiunea că procura nu este legal dată, de oarece nu se constată că cei patru administratori au deliberat conform art. 30 și 31 din statute, pentru simplul motiv că, chiar de s'ar admite că, pentru a da o procură de reprezentare în instanță este nevoie de vreo deliberare, totuș nici aci nu se vede sancțiunea nulității dispozițiilor luate de administratori în disprețul acestei forme.

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte Mavrodineanu, respinge incidentul ca nefundat.

Semuați: V. Mavrodineanu, G. Minea-Popescu.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

CURTEA DE CASAȚIUNE DIN FRANȚA

— 10 Noiembrie 1914 —

CHELTUELI DE JUDECATĂ. — PARTE CARE PERDE. — PLURALITATE DE DEFENDORI. — PLURARITATE DE CERERI. — PLATĂ DE ARENDĂ. — VALIDITATE DE SECHESTRE. — ART. 130 ȘI 131 C. PR. CIV. FR. (ART. 140 ȘI 141 C. PR. CIV. ROM.).

Condamnarea la cheltueli de judecată este reparația pronunțată contra părții care sucombă în cererea sa sau în opunerea sa la o cerere fondată. De unde urmează că în caz de pluralitate de defendori, aceia dintre ei cari pierd nu trebuie, pentru aceasta, a fi condamnați la cheltueli către un alt defendor decăzut, această parte a cheltuelilor privind numai pe reclamantul a cărui acțiune, în această măsură, a fost recunoscută neîntemeiată.

Prin urmare, urmează a fi casată hotărîrea care, asupra unei cereri formulate de proprietar contra arendașului pentru plata arenzei și contra unui terțiu pentru validarea unui sechestru, admitând cererea contra arendașului și respingând-o contra terțiului, pronunță totuș condamnarea celui din tâu la toate cheltuelile, pe motiv că acțiunea intentată a avut de cauză unică executarea obligațiilor sale.

Pand. franç. périod., 1915, 1. 43.

Observațiune. — Este admis ca principiu că condamnarea la cheltueli de judecată nu este decât reparația pronunțată contra părții care perde, fie că i s'a respins cererea, fie că s'a opus la o cerere fondată; și asupra acestui punct, jurisprudența este conformă cu doctrina generalmente admisă. (V. Carré et Chauveau, *Lois de la proced.*, ed. 5, t. 1, p. 641; Garsonnet, *Tr. de proc.*, t. 3, p. 487). În adevăr, dacă s'a susținut că condamnarea la cheltueli ar fi, ca în vechiul drept, o pedeapsă pronunțată contra împrișinatului temerar, se recunoaște în general astăzi că ea este reparația prejudiciului cauzat părții care câștigă procesul (V. Boitard, Colmet d'Aage et Glasson, *Lec. de proc.*, 15 ed., t. 1, No. 278; Em. Dan, *Codul de procedură adnotat*, sub art. 140 și 141).

Regula art. 130 c. pr. civ. (art. 140 pr. civ. rom.) comportă totuș două excepțiuni: 1° în cazul când o instanță a fost angajată în interesul părții care beneficiază de decizie; 2° în cazul când cheltuelile au fost ocazionate din greșeala câștigatului (V. Garsonnet, *op. cit.*, t. 3, p. 490 urm.). Acesta e cazul când, pentru a susține pretențiunile sale legitime, câștigătorul a recurs la proceduri abuzive, constituind o adevărată greșeală. Purtarea câștigătorului justifică în acest caz, în adevăr, aplicațiunea contra lui a art. 1882 și 1883 c. civ. fr. (conf. art. 1566 și 1567 c. civ. rom.).

Ca consecință a acestor principii, Casația franceză a decis, în sensul hotărîrii al cărei rezumat l'am reprodus mai sus, că defendorul care a pierdut față de reclamant, nu poate fi condamnat la cheltueli către un alt defendor respins, decât cu titlu de daune-interese, ca consecință a unei injuste opuneri a aceluia care a decăzut (*Pand. Rép.*, vo *Frais et dépens*, No. 237 urm.).

S. R.

BIBLIOGRAFIE

A apărut No. 12 din

Revista critică de drept, legislație și jurisprudență, de sub direcția d-lui C. C. Arion, fost ministru și profesor la facultatea de drept din București, având următorul sumar:

- C. C. Arion: Proba calității de comerciant: registrele.
- C. Hamangiu: Proprietatea literară și artistică în legislația română; drepturile autorilor români și străini (urmare).
- P. A. Mănescu: Restricțiuni la dreptul de proprietate și apărare: servituti intern: ționale.
- D. Barnoschi-Vasiliu: Legislațiunea străină: bunurile cari nu se pot urmări, nici ceda.
- C. H.: Recenzii bibliografice: «Prezidentul Tribunalului în legislația română», de V. Tătaru; «Măsuri economice, financiare și sociale în războiul actual», de C. Dobrovici; «Raport medicolegal», de Dr. G. Bogdan; «Codul penal japonez», tradus de I. B. Georgescu.
- C. H. și B.: Revista revistelor: dări de seamă asupra cuprinsului principalelor reviste române și străine.
- C. St. Bosie: Tănuirea. Examen doctrinal al unei jurisprudențe.